

PAŁAC DZIEDUSZYCKICH W ZARZECZU
WCZORAJ I DZIŚ

mała wystawa o wielkiej rzeczy

Od 26 listopada 2012 roku w sali wystaw Muzeum Dzieduszyckich w Zarzeczcu, prezentowana jest wystawa pt. *Pałac Dzieduszyckich w Zarzeczcu - wczoraj i dziś*. Projekt został zrealizowany w oparciu o dokumentację fotograficzną sporządzoną do inwentaryzacji architektoniczno konserwatorskiej, opracowanej przez P. P. Pracownię Konserwacji Zabytków o/Rzeszów. Wykorzystane zdjęcia pochodzą ze zbiorów Podkarpackiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Przemyślu. Celem wystawy jest pokazanie losów zabytkowego pałacu Dzieduszyckich, na przełomie lat 70. i 80. XX w. Uzupełnieniem ekspozycji są starsze zdjęcia dokumentujące stan obiektu w roku 1938. Zwiedzając cały zespół pałacowo – parkowy, odwołując się jednocześnie do archiwalnych zdjęć z wystawy, mamy możliwość przesledzenia i porównania zmian jakie zachodziły w jego wyglądzie na przestrzeni ostatnich kilkudziesięciu lat.

Historia pałacu w Zarzeczcu, sięga roku 1807, wówczas to z inicjatywy Magdaleny z Dzieduszyckich i jej męża, Ignacego Morskiego, rozpoczęto prace przy urządzaniu parku i budowie pałacu. Za sprawą znakomitego architekta - Chrystiana Piotra Aignera oraz Wirgiliusza i Fryderyka Baumanów - wybitnych sztukatorów, pałac stał się perłą architektury w stylu klasycystycznym. Wraz z rozległym parkiem w stylu angielskim, stanowił jedną z ciekawszych rezydencji arystokratycznych w regionie. Jako siedziba rodowa i część ordynacji Dzieduszyckich, był ich własnością do 1944 roku. W czasie II wojny światowej, obiekt zbyt nie ucierpiał. Było to zasługą ostatnich właścicieli, którzy okres okupacji spędzili w Zarzeczcu, pilnując rodzinnego majątku.

Zniszczenia i powolny upadek zespołu pałacowo - parkowego, przyniosły lata powojenne. Na skutek reformy rolnej, Dzieduszyccy zostali wyrzuceni z Zarzeczca, a majątek przeszedł na Skarb Państwa. Część cennego, pałacowego wyposażenia trafiła do Muzeum w Jarosławiu, reszta została rozgrabiona. Ziemię rozdzielono pomiędzy dawnych pracowników folwarcznych i małorolnych chłopów. Pozostałą część, wraz z budynkami, przeznaczono na szkołę rolniczą. Nauka odbywała się w oficynie dworskiej, zaś w pałacu i dawnej "Holenderni" zorganizowano inter-

naty dla uczniów. Przystosowanie pałacu do nowej funkcji pociągnęło za sobą niekorzystne zmiany w jego wyglądzie, a w efekcie dewastację.

W latach 60. XX w. na terenie parku wybudowana została nowa szkoła wraz z internatem. Projekt wymagał wycięcia wielu starych dębów, a nowoczesne jak na ówczesne czasy budynki, zakłóciły pierwotny układ przestrzenny. Pałac pozbawiony gospodarza popadał w ruinę. W opuszczonych wnętrzach hulał wiatr, a miejscowa młodzież, dla której było to ulubione miejsce spotkań, ogrzewała się przy ogniskach rozpalanych bezpośrednio na zabytkowych podłogach.

Początek lat 70. XX w. przyniósł pierwsze próby ocalenia zabytku. Rozpoczęto zakładanie instalacji centralnego ogrzewania, przeprowadzono badania konserwatorskie, opracowano projekt konserwacji oraz odpowiedniego zagospodarowania obiektu. Jednak dopiero w roku 1986 został on wpisany do rejestru zabytków, a w latach 80. i 90., wykonano niezbędne remonty, które pałac uratowały. Prace konserwatorskie przywróciły mu historyczny wygląd i dawną świetność, a przeprowadzona w ostatnich latach rewitalizacja parku sprawiła, że Zespół Pałacowo - Parkowy w Zarzeczu wreszcie odzyskał swój dawny, reprezentacyjny charakter.

MUZEUM DZIEDUSZYCKICH W ZARZECZU
Oddział Muzeum w Jarosławiu Kamienica Orsettich

37-500 Jarosław

Rynek 4

tel./fax (+48) 16 621 54 37

tel. dyr (+48) 16 621 37 31

e-mail: muzjar@poczta.onet.pl

www.muzeum-jaroslaw.pl

kontakt:

Centrum Kultury w Zarzeczu

37-205 Zarzecze 1

tel. 16 640 15 14

e-mail: ck_zarzecze@wp.pl

Godziny otwarcia muzeum
od poniedziałku do piątku 9⁰⁰ do 15⁰⁰
w soboty i niedziele
po wcześniejszym uzgodnieniu

W sezonie letnim od maja do września
od poniedziałku do piątku 9⁰⁰ do 15⁰⁰
w soboty i niedziele 13⁰⁰ do 17⁰⁰

Teksty i projekt Iwona Długoń
Opracowanie graficzne Henryk Górecki